અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

ગુજરાત હાઇકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

ટેક્સ અપીલ નં. ૩૪૩/૨૦૦૨

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

==========

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ, ૧૯૫૦ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઇ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઇ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	

૫	શું તેને સિવિલ જજને પરિપત્રિત (મોકલવાનો) કરવાનો છે?	

==========

રેમન ગ્લુઝ એન્ડ કેમિકલ્સ....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ડેપ્યુટી સી.આઇ.ટી. (આસિસ્ટન્ટ)....સામાવાળા(ઓ)

==========

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે શ્રી આર.કે. પટેલ, વકીલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે શ્રી કે.એમ. પરીખ, વકીલ

==========

કોરમ: **માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એસ. ઝવેરી**

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર

તારીખ : ૦૫/૧૨/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.જે. ઠાકર દ્વારા)

૧. ઇન્કમટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ ની કલમ ૨૬૦-એ હેઠળની આ અપીલ ઇન્કમટેક્સ એપલેટ ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ 'એ' બેન્ચ દ્વારા આઇટીએ નં. ૩૨૩૭/અમદાવાદ/૧૯૯૬ માં તારીખ ૨૮.૦૮.૨૦૦૨ ના રોજ પસાર કરવામાં

આવેલા ચુકાદા અને હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા મહેસૂલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ માત્ર આંકડાકીય હેતુ માટે મંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૨. ટૂંકમાં વિગતો એવી છે કે મૂળ આકારણી આ કાયદાની કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ તારીખ ૨૬.૦૩.૧૯૯૨ ના રોજ કુલ આવક રૂ. ૨૪,૧૮,૧૫૦/- નક્કી કરીને પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી. ત્યારપછી, એ બાબત ધ્યાને આવી હતી કે કરપાત્ર અમુક આવક આકારણીમાંથી છૂટી ગઈ છે. પરિણામે, તારીખ ૩૧.૧૨.૧૯૯૨ ના રોજ જારી કરવામાં આવેલી આ કાયદાની કલમ ૧૪૮ હેઠળની નોટિસના અનુસંધાનમાં આ કાયદાની કલમ ૧૪૭ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરીને તારીખ ૨૬.૦૩.૧૯૯૨ ના રોજ પૂર્ણ થયેલ આકારણી ફરીથી શરૂ કરવામાં આવી હતી. આકારણી અધિકારીએ તારીખ ૨૮.૦૨.૧૯૯૫ ના રોજ આ કાયદાની કલમ ૧૪૭ સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ હુકમ પસાર કર્યો હતો.

૩. આકારણી અધિકારીના હુકમથી નારાજ થઈને સીઆઇટી(એ) સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી. તારીખ ૧૫.૦૫.૧૯૯૬ ના હુકમ દ્વારા,

સીઆઇટી(એ) એ કરદાતાની અપીલ મંજૂર કરી હતી. સીઆઇટી(એ) ના ઉપરોક્ત હુકમ સામે, મહેસૂલ દ્વારા ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૪. ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ, અપીલનો મુખ્ય આધાર નીચે મુજબ હતો;

> "કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં તેમજ કાયદાની દ્રષ્ટિએ, વિદ્વાન સીઆઇટી(એ) એ આ કાયદાની કલમ ૧૪૭ સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળના હુકમને રદબાતલ ઠેરવવામાં ભૂલ કરી હતી."

૫. બંને પક્ષોને સાંભળ્યા પછી, ટ્રિબ્યુનલે તારીખ ૨૮.૦૮.૨૦૦૨ ના વિવાદિત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા મહેસૂલની અપીલ મંજૂર કરી હતી, અને એવું ઠેરવ્યું હતું કે આ અદાલત દ્વારા પ્રફુલ ચુનીલાલ પટેલ વિ. એમ.જે. મકવાણા, [૧૯૯૯] ૨૩૬ આઇટીઆર ૮૩૨ (ગુજરાત) ના કેસમાં આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખીને સીઆઇટી(એ) દ્વારા આકારણી રદ કરવી વાજબી ન હતી. વિવાદિત હુકમથી નારાજ થઈને, કરદાતાએ આ અપીલ દાખલ કરી છે.

૬. આ અપીલ તારીખ ૧૭.૧૨.૨૦૦૨ ના રોજ કાયદાના નીચે મુજબના મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન પર દાખલ કરવામાં આવી હતી;

> "શું, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, ઓડિટ વાંધાના આધારે અને પુરાવા તથા રેકોર્ડના તે જ સેટ પર માત્ર અભિપ્રાય બદલાવવાના કારણે કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ પૂર્ણ થયેલી ચકાસણી આકારણીને ફરીથી શરૂ કરવા માંગતી કલમ ૧૪૭ હેઠળની પુનઃઆકારણીની કાયદેસરતાને માન્ય રાખવામાં ટ્રિબ્યુનલ વાજબી હતી?"

૭. કરદાતા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી આર.કે. પટેલે અમને સીઆઇટી(એ) દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ તેમજ એપલેટ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદાનું વાંચન કરાવ્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ટ્રિબ્યુનલે કાયદાની કલમ ૧૪૩(૩), ૧૪૭ અને ૧૪૮ ના વ્યાપ અને મર્યાદાનું અર્થઘટન કરવામાં ભૂલ કરી છે. પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહી કાયદેસર કહી શકાય નહીં કારણ કે તે ઓડિટ વાંધા અને રેકોર્ડ પરના પુરાવાના તે જ સેટ પર માત્ર અભિપ્રાય બદલાવવા પર આધારિત હતી, જેની મૂળ ચકાસણી આકારણી વખતે પહેલેથી જ પ્રક્રિયા કરવામાં આવી ચૂકી હતી. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ટ્રિબ્યુનલના વિવાદિત ચુકાદા અને હુકમને રદ અને બાતલ કરીને આ અપીલ મંજૂર કરવા યોગ્ય છે.

૭.૧ વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે તારીખ ૦૮.૦૭.૨૦૧૪ ના રોજ આ અદાલતની સંકલિત બેન્ચ દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૮૭૫૪/૨૦૧૪ અને સંલગ્ન બાબતોમાં આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર અને વધુ વિશેષરૂપે તેમાં ફકરા - ૫ અને ૬ માં કરાયેલા અવલોકનો પર આધાર રાખ્યો હતો, જે નીચે મુજબ વંચાય છે;

> "૫. અરજદાર વતી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી પટેલે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે વિચારણા હેઠળના આકારણી વર્ષો માટે પુનઃઆકારણી કાર્યવાહી શરૂ કરવી એ સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર અને કાયદાની દ્રષ્ટિએ અયોગ્ય છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાસ્તવમાં પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહી ફક્ત ઓડિટ પક્ષ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા ઓડિટ વાંધાઓના આધારે શરૂ કરવામાં આવી છે અને તેથી, તે આકારણી અધિકારી દ્વારા અધિકારક્ષેત્રનો દુરુપયોગ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ખાસ કરીને જ્યારે આકારણી અધિકારીનો કોઈ વ્યક્તિલક્ષી સંતોષ ન હોય ત્યારે ફક્ત ઓડિટ વાંધાઓના આધારે આવી પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહી શરૂ કરી શકાય નહીં. આ અદાલતની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા **કમિશનર ઓફ ઇન્કમ-ટેક્સ, અમદાવાદ IV વિ. શિલ્પ ગ્રેવ્યુર્સ લિ.** રિપોર્ટેડ ઇન **[૨૦૧૩] ૪૦ ટેક્સમેન ૩૦૯ (ગુજરાત)** ના કેસમાં અને **વોડાફોન વેસ્ટ લિ. વિ. આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ ઇન્કમ-ટેક્સ** રિપોર્ટેડ ઇન **[૨૦૧૩] ૩૭ ટેક્સમેન ૧૫૮ (ગુજરાત)** ના

કેસમાં આપવામાં આવેલા ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને, આ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશનો મંજૂર કરવા અને પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહીને રદ અને બાતલ કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૬. પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહી ફક્ત ઓડિટ પક્ષના કહેવાથી અને માત્ર ઓડિટ વાંધાઓ પર જ શરૂ કરવામાં આવી છે કે કેમ તે અંગે અમારી જાતને ખાતરી કરવા માટે, અમે આકારણી અધિકારીની કચેરીમાંથી મૂળ ફાઇલ મંગાવી હતી. મહેસૂલ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી ભટ્ટે આકારણી અધિકારીની કચેરીમાંથી સંબંધિત ફાઇલો રજૂ કરી છે. ફાઇલો અને નોંધો તથા સંબંધિત દસ્તાવેજોના અવલોકન પરથી જણાય છે કે પુનઃઆકારણીની કાર્યવાહી ઓડિટ પક્ષના કહેવાથી માત્ર ઓડિટ વાંધાઓના આધારે જ શરૂ કરવામાં આવી છે. આવા વાસ્તવિક પાસાઓ હેઠળ, હાલની અરજીઓ વિચારણા હેઠળ લેવા યોગ્ય છે."

૮. મહેસૂલ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન સ્ટેન્ડિંગ કાઉન્સેલ શ્રી કે.એમ. પરીખે કલકત્તા ડિસ્કાઉન્ટ કંપની લિમિટેડ વિ. ઇન્કમ-ટેક્સ ઓફિસર, કંપનીઝ ડિસ્ટ્રિક્ટ, કલકત્તા અને અન્ય, [૧૯૬૧] ૪૧ આઇટીઆર ૧૯૧ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે ઓડિટ રિપોર્ટના આધારે આકારણી ફરીથી ખોલવી જરૂરી છે તેવું માનવા માટે આકારણી અધિકારી પાસે પૂરતા કારણો હતા અને આ કેસમાં જે હકીકતો સામે

આવે છે તેનું આકારણી અધિકારી અને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા યોગ્ય રીતે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે.

૮.૧ શ્રી પરીખે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે શ્રી પટેલ દ્વારા આ અદાલતના એસસીએ નં. ૮૭૫૪/૨૦૧૪ ના જે ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, તેને સીઆઇટી(એ) નો હુકમ પસાર થયા પછીના સમયગાળાના પત્રવ્યવહાર પર આધાર રખાયો હોવાના કારણે આ અપીલ મંજૂર કરવાનો આધાર બનાવી શકાય નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે મહેસૂલ દ્વારા દાખલ કરાયેલી અપીલમાં ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ જે વાસ્તવિક બાબત નહોતી અને જે મહેસૂલની તરફેણમાં ઠરાવાઈ હતી તેનો લાભ કરદાતા મેળવી શકે નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, વધુમાં વધુ તો આ બાબતને પુનર્વિચારણા માટે પરત મોકલી શકાય છે. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રિબ્યુનલે મહેસૂલની અપીલ યોગ્ય રીતે મંજૂર કરી છે અને તેથી, હાલની અપીલ ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૯. અમે બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને કેસના રેકોર્ડનું અવલોકન કર્યું છે. મહેસૂલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલનો નિકાલ કરતી વખતે, ટ્રિબ્યુનલે ફકરા-૪.૪ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું;

“૪.૪ નોંધાયેલા કારણોનો સારાંશ આકારણી અધિકારી દ્વારા તારીખ ૨૨.૧૨.૧૯૯૫ ના તેમના પત્ર મારફતે કરદાતાને પૂરો પાડવામાં આવ્યો હતો. પુનઃશરૂ કરવાના કારણો એ.ઓ. (આકારણી અધિકારી) દ્વારા યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવ્યા હતા. મૂળ આકારણી તારીખ ૨૬.૦૩.૧૯૯૨ ના રોજ કરવામાં આવી હતી. આ આકારણી ૪ વર્ષની અંદર ફરીથી ખોલવામાં આવી હતી અને કલમ ૧૪૭ સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ તારીખ ૨૮.૦૨.૧૯૯૫ ના રોજ નવી આકારણી કરવામાં આવી હતી. નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા પ્રફુલ ચુનીલાલ પટેલ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ઠરાવ્યા મુજબ, મહત્વપૂર્ણ હકીકતોનો સંપૂર્ણ ખુલાસો કરવામાં આવ્યો હોવા છતાં પણ મુખ્ય કલમ ૧૪૭ હેઠળની કાર્યવાહી શક્ય છે. આ નિર્ણયમાં, અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે જ્યાં સંબંધિત આકારણી વર્ષના ચાર વર્ષની અંદર કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હોય ત્યાં આકારણી અથવા પુનઃઆકારણી કરવાની સત્તા એવા કિસ્સાઓમાં પણ લાગુ થશે જ્યાં તમામ સંબંધિત હકીકતોનો સંપૂર્ણ ખુલાસો કરવામાં આવ્યો હોય કે જેના આધારે પ્રથમ તબક્કે સાચી આકારણી કરવામાં આવી શકી હોત. ડાયરેક્ટ ટેક્સ લોઝ (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૮૭ દ્વારા તારીખ ૦૧.૦૪.૧૯૮૯ થી બદલવામાં આવેલી સમજૂતી ૨, કલમ ૧૪૭ માં સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે કે આ કલમના હેતુ માટે, આવક છૂટી ગઈ હોવાનું માની શકાય છે અને એ.ઓ. આવા કિસ્સાઓ શોધી કાઢવા પર કાયવાહી શરૂ કરી શકે છે અને તેમાં કોઈ શંકા નથી કે શું તેઓ આવક છૂટી જવાના કિસ્સાઓ બનાવે છે, તે માન્ય રહેશે. આ બાબત ૨૪૦ આઈટીઆર ૨૪૦ (ગુજરાત) માં નોંધાયેલા પ્રફુલ ચુનીલાલ પટેલના કેસમાં પણ ઠરાવવામાં આવી છે જે સંકળાયેલા આકારણી વર્ષ ૧૯૮૬-૮૭ ને લગતી છે. તેથી, કરદાતાના વિદ્વાન વકીલ

દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા બંને નિર્ણયો આ અપીલનો નિર્ણય કરવા માટે પ્રસ્તુત નથી, જેનો નિર્ણય કરવાનો છે. તારીખ ૦૧.૦૪.૧૯૮૯ થી અમલમાં આવેલી બદલાયેલી / સુધારેલી કલમ ૧૪૭ થી ૧૫૧ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને."

૧૦. ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કરદાતાની મુખ્ય દલીલ એ હતી કે કાયદાની કલમ ૧૪૭ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરીને કર હેઠળ લાવવા માંગતી આવક એવી નથી કે જેને તે કલમના અર્થમાં "આકારણીમાંથી છૂટી ગયેલી" કહી શકાય. તે સુસ્થાપિત છે કે કાયદાની કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈના સંદર્ભમાં હકીકતોના આપેલા સેટ પર માત્ર અભિપ્રાય બદલાવવાના કિસ્સામાં કાયદાની કલમ ૧૪૭ ની જોગવાઈઓનો ઉપયોગ કરવાનો ઈરાદો નથી.

૧૧. રેકોર્ડ પરથી જણાય છે કે અપીલ હેઠળના વર્ષ માટે અમુક આવક આકારણીમાંથી છૂટી ગઈ છે તેવો આકારણી અધિકારીનો વિશ્વાસ માત્ર અને માત્ર કરદાતા દ્વારા તેની આવકની આકારણીના હેતુ માટે પૂરી પાડવામાં આવેલી પ્રાથમિક હકીકતો અને રેકોર્ડ પર ઉપલબ્ધ અન્ય મહત્વપૂર્ણ માહિતીના કારણે જ બંધાયો હતો. કલમ ૪૦-એ માં નિર્દિષ્ટ કરેલી વ્યક્તિઓને કરદાતા દ્વારા કરવામાં આવેલી ચુકવણીઓની વિગતો, કલમ ૪૪-એબી હેઠળનો ઓડિટ રિપોર્ટ અને તેના સંબંધિત વિવાદ એ આકારણી અધિકારીની સંપૂર્ણ જાણમાં

હતા જેમણે કાયદાની કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ મૂળ હુકમ પસાર કર્યો હતો. કલમ ૮૦-એચએચસી હેઠળ કરદાતાના દાવા અંગેની માહિતી પણ આવકના રિટર્ન સાથે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટના પ્રમાણપત્રના સ્વરૂપમાં રજૂ કરવામાં આવી હતી, જેનો ઉલ્લેખ પણ એ.ઓ. દ્વારા કાયદાની કલમ ૧૪૭ સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળના તેમના હુકમમાં કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. આ તબક્કે, કાયદાની કલમ ૧૪૩(૧), ૧૪૩(૩) અને ૧૪૭ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો પ્રસ્તુત રહેશે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે;

"૧૪૩. આકારણી :

(૧) જ્યાં કલમ ૧૩૯ હેઠળ અથવા કલમ ૧૪૨ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળની નોટિસના જવાબમાં રિટર્ન રજૂ કરવામાં આવ્યું હોય, ત્યાં તેવા રિટર્નની પ્રક્રિયા નીચેની રીતે કરવામાં આવશે, એટલે કે:-

(એ) નીચે મુજબના ફેરફારો કર્યા પછી કુલ આવક અથવા નુકસાનની ગણતરી કરવામાં આવશે, એટલે કે:-

(i) રિટર્નમાં કોઈપણ ગાણિતિક ભૂલ; અથવા

(ii) ખોટો દાવો, જો આવો ખોટો દાવો રિટર્નમાંની કોઈપણ માહિતી પરથી સ્પષ્ટ થતો હોય;

(બી) ખંડ (એ) હેઠળ ગણતરી કરાયેલ કુલ આવકના આધારે કર અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય તો, તેની ગણતરી કરવામાં આવશે;

(સી) ખંડ (બી) હેઠળ ગણતરી કરાયેલા કર અને વ્યાજની, જો કોઈ હોય તો, સ્ત્રોત પર કપાત કરાયેલા કોઈપણ કર, સ્ત્રોત પર એકત્રિત કરાયેલા કોઈપણ કર, ચૂકવાયેલા કોઈપણ એડવાન્સ ટેક્સ, કલમ ૯૦ અથવા કલમ ૯૦-એ હેઠળના કરાર હેઠળ મળવાપાત્ર કોઈપણ રાહત, અથવા કલમ ૯૧ હેઠળ મળવાપાત્ર કોઈપણ રાહત, પ્રકરણ VIII ના ભાગ A હેઠળ મળવાપાત્ર કોઈપણ રિબેટ, સ્વ-આકારણી પર ચૂકવાયેલા કોઈપણ કર અને કર અથવા વ્યાજ તરીકે અન્યથા ચૂકવાયેલી કોઈપણ રકમ દ્વારા સરભર કર્યા પછી કરદાતા દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર રકમ અથવા કરદાતાને મળવાપાત્ર રિફંડની રકમ નક્કી કરવામાં આવશે.

(ડી) એક સૂચના તૈયાર કરવામાં આવશે અથવા જનરેટ કરવામાં આવશે અને કરદાતાને મોકલવામાં આવશે જેમાં ખંડ (સી) હેઠળ કરદાતા દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર નક્કી કરાયેલી રકમ અથવા કરદાતાને મળવાપાત્ર રિફંડની રકમ દર્શાવવામાં આવશે; અને

(ઈ) ખંડ (સી) હેઠળના નિર્ધારણના અનુસંધાનમાં કરદાતાને મળવાપાત્ર રિફંડની રકમ કરદાતાને મંજૂર કરવામાં આવશે:

પરંતુ શરત એ છે કે એવા કિસ્સામાં પણ કરદાતાને સૂચના મોકલવામાં આવશે જ્યાં કરદાતા દ્વારા રિટર્નમાં જાહેર કરાયેલ નુકસાન સરભર કરવામાં આવ્યું હોય પરંતુ તેના દ્વારા કોઈ કર અથવા વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર ન હોય અથવા તેને કોઈ રિફંડ મળવાપાત્ર ન હોય:

વધુમાં શરત એ છે કે જે નાણાકીય વર્ષમાં રિટર્ન રજૂ કરવામાં આવ્યું હોય તે નાણાકીય વર્ષના અંતથી એક વર્ષની સમાપ્તિ પછી આ પેટા-કલમ હેઠળ કોઈ સૂચના મોકલવામાં આવશે નહીં.

સમજૂતી.- આ પેટા-કલમના હેતુ માટે,-

(એ) "રિટર્નમાંની કોઈપણ માહિતી પરથી સ્પષ્ટ થતો ખોટો દાવો" એટલે રિટર્નમાંની કોઈ નોંધના આધારે કરવામાં આવેલો દાવો,-

(i) એવી બાબતનો, જે તેવા રિટર્નમાંની તે જ અથવા અન્ય કોઈ બાબતની બીજી કોઈ નોંધ સાથે અસંગત હોય;

(ii) જેના સંબંધમાં આવી નોંધને સાબિત કરવા માટે આ કાયદા હેઠળ રજૂ કરવી જરૂરી માહિતી તે રીતે રજૂ કરવામાં આવી ન હોય; અથવા

(iii) કપાતના સંબંધમાં, જ્યાં આવી કપાત નિર્દિષ્ટ કાનૂની મર્યાદા કરતાં વધી જતી હોય જે નાણાકીય રકમ અથવા ટકાવારી અથવા ગુણોત્તર અથવા અપૂર્ણાંક તરીકે દર્શાવવામાં આવી હોય;

(બી) એવા કિસ્સામાં જ્યાં ખંડ (સી) હેઠળ કરદાતા દ્વારા કોઈ રકમ ચૂકવવાપાત્ર ન હોય અથવા તેને રિફંડપાત્ર ન હોય, અને જ્યાં ખંડ (એ) હેઠળ કોઈ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો ન હોય ત્યાં રિટર્નની પહોંચને જ સૂચના માનવામાં આવશે."

"૧૪૩(૩) : નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા દિવસે,-

(i) પેટા-કલમ (૨) ના ખંડ (I) હેઠળ જારી કરાયેલી, અથવા ત્યારપછી શક્ય તેટલી વહેલી તકે, કરદાતા રજૂ કરે તેવા પુરાવા સાંભળ્યા પછી અને તેવી વિગતો ધ્યાનમાં લીધા પછી, આકારણી અધિકારી લેખિત હુકમ દ્વારા, આવી નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા દાવા અથવા દાવાઓને મંજૂર અથવા નામંજૂર કરશે અને તે મુજબ કુલ આવક અથવા નુકસાન નક્કી કરતી આકારણી કરશે, અને આવી આકારણીના આધારે કરદાતા દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર રકમ નક્કી કરશે;

(ii) પેટા-કલમ (૨) ના ખંડ (ii) હેઠળ જારી કરાયેલી, અથવા ત્યારપછી શક્ય તેટલી વહેલી તકે, કરદાતા રજૂ કરે તેવા પુરાવા અને નિર્દિષ્ટ મુદ્દાઓ પર આકારણી અધિકારી દ્વારા જરૂરી જણાય તેવા અન્ય પુરાવા સાંભળ્યા પછી, અને તેણે એકત્રિત કરેલી તમામ સંબંધિત સામગ્રી ધ્યાનમાં લીધા પછી, આકારણી અધિકારી લેખિત હુકમ દ્વારા, કરદાતાની કુલ આવક અથવા નુકસાનની આકારણી કરશે, અને આવી આકારણીના આધારે તેના દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર રકમ અથવા તેને મળવાપાત્ર કોઈપણ રકમનું રિફંડ નક્કી કરશે:

...”

૧૪૭. આકારણીમાંથી છૂટી ગયેલી આવક.

જો આકારણી અધિકારી પાસે એવું માનવાને કારણ હોય કે કોઈપણ આકારણી વર્ષ માટે કરપાત્ર કોઈપણ આવક આકારણીમાંથી છૂટી ગઈ છે,

તો તે કલમ ૧૪૮ થી ૧૫૩ ની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, આવી આવકની તેમજ કરપાત્ર અન્ય કોઈપણ આવકની જે આકારણીમાંથી છૂટી ગઈ હોય અને જે આ કલમ હેઠળની કાર્યવાહી દરમિયાન પાછળથી તેના ધ્યાનમાં આવે તેની આકારણી અથવા પુનઃઆકારણી કરી શકે છે, અથવા સંબંધિત આકારણી વર્ષ માટે નુકસાન અથવા ઘસારા ભથ્થા અથવા અન્ય કોઈપણ ભથ્થાની, જે પણ સ્થિતિ હોય, પુનઃગણતરી કરી શકે છે (આ કલમમાં અને કલમ ૧૪૮ થી ૧૫૩ માં હવે પછી જેને સંબંધિત આકારણી વર્ષ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) :

પરંતુ શરત એ છે કે જ્યાં સંબંધિત આકારણી વર્ષ માટે કલમ ૧૪૩ ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ અથવા આ કલમ હેઠળ આકારણી કરવામાં આવી હોય, ત્યાં સંબંધિત આકારણી વર્ષના અંતથી ચાર વર્ષની સમાપ્તિ પછી આ કલમ હેઠળ કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે તે આકારણી વર્ષ માટે કરપાત્ર કોઈપણ આવક તે આકારણી વર્ષ માટે કલમ ૧૩૯ હેઠળ અથવા કલમ ૧૪૨ ની પેટા-કલમ (૧) અથવા કલમ ૧૪૮ હેઠળ જારી કરાયેલી નોટિસના જવાબમાં રિટર્ન રજૂ કરવામાં અથવા તેની આકારણી માટે જરૂરી તમામ મહત્વપૂર્ણ હકીકતો સંપૂર્ણ અને સાચી રીતે જાહેર કરવામાં કરદાતા તરફથી થયેલી નિષ્ફળતાના કારણે આકારણીમાંથી છૂટી ગઈ હોય:

વધુમાં શરત એ છે કે પ્રથમ શરતમાં સમાવિષ્ટ કંઈપણ એવા કિસ્સામાં લાગુ થશે નહીં જ્યાં ભારતીય સીમાની બહાર સ્થિત કોઈપણ સંપત્તિ (કોઈપણ એન્ટિટીમાં નાણાકીય હિત સહિત) ના સંબંધમાં કરપાત્ર કોઈપણ આવક કોઈપણ આકારણી વર્ષ માટે આકારણીમાંથી છૂટી ગઈ હોય:

એવી પણ શરત છે કે આકારણી અધિકારી આવી આવકની આકારણી અથવા પુનઃઆકારણી કરી શકે છે, સિવાય કે એવી બાબતો સંકળાયેલી આવક કે જે કોઈપણ અપીલ, સંદર્ભ અથવા પુનરાવલોકનનો વિષય હોય, જે કરપાત્ર હોય અને આકારણીમાંથી છૂટી ગઈ હોય."

૧૩. ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ સ્પષ્ટ અને અસંદિગ્ધ છે. અમે જણાયું છે કે કાયદાની કલમ ૧૪૭ ની જોગવાઈનો ઉપયોગ કરીને, અનુગામી આકારણી અધિકારીએ કાયદાની કલમ ૧૪૭ હેઠળ આવરી લેવા માંગેલા મુદ્દાઓના સંબંધમાં અગાઉના આકારણી અધિકારી દ્વારા કલમ ૧૪૩(૩) હેઠળ પસાર કરાયેલા નિર્ણય પર ફક્ત પુનર્વિચાર કર્યો છે. તેથી, અનુગામી આકારણી અધિકારીના હુકમને રદબાતલ ઠેરવવામાં સીઆઇટી(એ) સંપૂર્ણપણે વાજબી હતા. તદનુસાર, અમે આ અપીલમાં ઉપસ્થિત કરાયેલા પ્રશ્નનો જવાબ કરદાતાની તરફેણમાં અને મહેસૂલની વિરુદ્ધમાં આપીએ છીએ.

૧૪. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે અને તારીખ ૨૮.૦૮.૨૦૦૨ નો વિવાદિત ચુકાદો અને હુકમ રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે.

(કે.એસ. ઝવેરી, ન્યાયમૂર્તિ)

(કે.જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

પ્રવિણ/*

This is an AI-Assisted Translation.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========